

Warszawa, 09-07-2026 r.

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Zespół do spraw Równego Traktowania

XI.7036.25.2025.IM

Pani

Alina Sarnecka

**Dyrektor Departamentu Edukacji
Włączającej**

Ministerstwo Edukacji Narodowej

e-doręczenia: AE:PL-93685-55593-ATRTI-30

Szanowna Pani Dyrektor,

Rzecznik Praw Obywatelskich prowadzi postępowanie wyjaśniające w sprawie wniosku dotyczącego wykluczenia osób z niepełnosprawnością z samorządności uczniowskiej.

W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 26 lipca 2008 r. w sprawie typów szkół i placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego (Dz.U. z 2023 poz. 2386 t.j. dalej: „rozporządzenie”), wydanym na podstawie delegacji ustawowej wskazanej w art. 85 ust. 8 ustawy z 14 grudnia 2026 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2026 r. poz. 820 t.j., dalej: „UPO”) określono typy szkół i placówek publicznych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego i ministrów, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego.

Zgodnie z § 1 rozporządzenia, do takich placówek wliczają się m.in.: szkoły specjalne dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze i specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym oraz ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze.

Jak podkreśla Wnioskodawca w piśmie skierowanym do Rzecznika, wskazane uregulowanie godzi w prawa osób z niepełnosprawnościami i prowadzi do ich wykluczenia z samorządności uczniowskiej.

Kwestia samorządu uczniowskiego dla uczniów wskazanej wyżej grupy placówek została podniesiona również podczas konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (UD222), dalej: „projekt ustawy”. Projekt ustawy zakładał m.in. zmianę brzmienia art. 85 ust. 8 UPO, na podstawie którego wydano rozporządzenie w sprawie typów szkół i placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego ze względu na specjalną organizację nauki i metod pracy, a także ze względów wychowawczych, opiekuńczych i resocjalizacyjnych¹.

Rzeczniczka Praw Dziecka oraz organizacje pozarządowe zgłosiły zastrzeżenia² w odniesieniu do zaproponowanego w projekcie ustawy brzmienia art. 85 ust. 8 UPO. Wskazano, że zaproponowany przepis może prowadzić do wykluczenia uczniów z niepełnosprawnościami z prawa do reprezentacji i współdecydowania o sprawach ich dotyczących oraz podniesiono postulat wymogu utworzenia samorządu uczniowskiego w placówkach dla uczniów z niepełnosprawnościami.

W odpowiedzi na uwagi wskazane w ramach opiniowania oraz podczas konsultacji publicznych wyjaśniono, że wyłączenie konkretnych typów i rodzajów szkół i placówek oświatowych z tworzenia samorządu uczniowskiego lub brak tego wymogu nie jest materią ustawową, lecz ww. rozporządzenia. Zmiana ustępu 8 artykułu 85 UPO,

¹ Proponowane brzmienie ust. 8: „Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania określi, w drodze rozporządzenia, typy i rodzaje szkół oraz rodzaje placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego ze względu na konieczność stosowania w szkole lub placówce specjalnej organizacji nauki i metod pracy, a także ze względów wychowawczych, opiekuńczych i resocjalizacyjnych”.
[https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/2449_u3/\\$file/2449_u3.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/2449_u3/$file/2449_u3.pdf) [dostęp: 6 lipca 2026 r.].

² Załącznik do „Raportu z konsultacji publicznych i opiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (UD222). Opiniowanie”,
<https://orka.sejm.gov.pl/Druki10ka.nsf/0/A8841EE1FE5E52D7C1258DDB003F8D0A/%24File/2449.pdf> [dostęp: 6 lipca 2026 r.].

stanowiącego dla niego delegację ustawową, jest jedynie kwestią językowo-stylistyczną. Wskazano również, że Ministerstwo Edukacji Narodowej miało rozważyć nowelizację rozporządzenia.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że Rzecznik Praw Obywatelskich pełni rolę niezależnego mechanizmu do spraw popierania, ochrony i monitorowania wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych³. Zgodnie z art. 24 ust. 1 Konwencji, władze publiczne zobligowane są do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do włączającego systemu kształcenia. Edukacja włączająca skupia się na pełnym uczestnictwie, dostępie oraz osiągnięciach wszystkich uczniów, zwłaszcza tych, którzy z różnych powodów są wykluczeni lub zagrożeni wykluczeniem. Istotna jest zatem taka zmiana w funkcjonowaniu placówek edukacyjnych, aby każda ucząca się osoba miała zapewnione warunki do rozwijania swojego potencjału.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2024 r. poz. 1264, t.j.), zwracam się do Pani Dyrektor z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie, czy Ministerstwo Edukacji Narodowej planuje nowelizację rozporządzenia w sprawie typów szkół i placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego. Proszę również o przedstawienie stanowiska na temat postulowanej modyfikacji typów i rodzajów szkół oraz rodzajów placówek, w których nie tworzy się samorządu uczniowskiego, w szczególności w kontekście zobowiązań, jakie wynikają z Konwencji.

Z poważaniem

Anna Mikołajczyk

Zastępca Dyrektora Zespołu

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Wnioskodawca – adres w aktach sprawy.

³ Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych sporządzona w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169; dalej: „Konwencja”).